ORĘDOWNIK POWIATU KOŹMIŃSKIEGO

Abonament:
kwartalnie: w ekspedycji . . . . 180.00 mk.
miesięcznie na poczcie . . . . 60.00 mk.
numer pojedyńczy . . . . 10.00 mk.

Dział urzędowy = nieurzędowy

Koźmin, środa dnia 4-go stycznia 1922 r.

Ogłoszenia:
wiersz nonparelowy lub miejsce jego . . . . . 5.00 mk.
wiersz reklamowy w dziale nieurzędowym . . . . 10.00 mk.
Dla ogłaszających z poza powiatu 50% więcej

Nr. 1 | **Za redakcję:** Dział urzędowy: Starostwo; nieurzędowy: E. Kraszewski w Koźminie. Wychodzi 2 razy tyg. Ogłoszenia przyjmuje sie do wtorku i piątku godz. 9 przedpoł. | **Druk:** ZAKŁAD GRAFICZNY EDWARDA KRASZEWSKIEGO w KOŹMINIE. Nakład własnej księgarni. Telefon 34. Adres telegraficzny: Orędownik Koźmin | **Rok 35**

Wrazie wypadków, spowodowanych siłą wyższą, przeszkód w zakładzie, strajków lub tym podobnych nieprzewidzianych okoliczności wydawnictwo nie odpowiada za dostarczenie pisma, a abonenci nie mają prawa domagania się niedostarczonych numerów lub doodszkodowania.

Z powodu zmiany roku życzymy wszystkim naszym abonentom i czytelnikom

Dosiego Roku

Administracja i Redakcja

Dział urzędowy

Nr. 1. **Rozporządzenie Ministra byłej Dzielnicy Pruskiej z dnia 31. października 1921 r. o zniesieniu ograniczeń w obrocie smoły.**

Na podstawie art. 6. ustawy z dnia 1. sierpnia 1919 r. o tymczasowej organizacji zarządu b. dzielnicy pruskiej (Dz. P. P. P. Nr. 64 poz. 385) punktu b. dekretu Komisarjatu Naczelnej Rady Ludowej z dnia 19. lutego 1919 r. (Tygodnik Urzędowy Nr. 7 str. 35. oraz w myśl art. 3. rozporządzenia Ministra b. dzielnicy pruskiej z dnia 14. lutego 1920 r. w sprawie Urzędu Rozdzielczego (Dz. Urzęd. Minist. b. Dzielnicy Pruskiej Nr. 15. poz. 135) zarządza się co następuje:

§. 1. Na obszarze b. dzielnicy pruskiej znosi się wszelkie ograniczenia w obrocie smołą.

§. 2. Rozporządzenie niniejsze obowiązuje z dniem ogłoszenia.

Minister b. Dzielnicy Pruskiej.
w z. podp. Wachowiak

Powyższe podaje po wiadomości.
— Nr. dz. 6165/21 St. —

Koźmin, dnia 29. grudnia 1921.

Starosta.
w z. Andrzejczak.

Nr. 2. **Obwieszczenie!**

Aby wszystkim uprawiającym proceder dać możność zastosowania się do ustawowego odnawiania legalizowania, wyznacza się co dwa lata w danej okolicy „dni ponownego legalizowania“

Uprawiający proceder, który na oznaczone dni nie przybędą, nie nadarzy się dalsza wygodna sposobność, będą raczej zmuszeni posłać posiadane miary i wagi do właściwego Urzędu Miar i będą prawdopodobnie musieli dłuższy czas cekać, zanim odbiorą swoje przyrządy.

Uprawiający proceder, niestosujący się do obowiązku ponownego legalizowania podlegają karze grzywny do **1500, mk.** a miary itd., do nich należące zostaną zabrane, zniszczone lub uniemożliwi się ich używanie.

Obowiązkowi ponownego legalizowania podlegają wszyscy uprawiający proceder, którzy kupują lub sprzedają cokolwiek podług miary lub na wagę, **Obowiązkowi temu podlegają również hurtownicy, gorzelnie, Mączkarnie, cukrownie, młyny, konsumy, stowarzyszenia rolnicze, mleczarnie, przemysły fabryczne,** w których do wyposrodkowania robocizny używa się miar, wag i odważników: **przedewszystkiem zaś rolnicy sprzedający bydło lub produkty rolnicze podług miary lub na wagę.**

Ponowne legalizowanie wszystkich łatwo przenośnych miar jak: przymiarów, miar trójwymiarowych, a zatem do mierzenia młynów, do mierzcnia ciał suchych, sypkich, odważników i wag musi się odbyć w lokalu na ponowne legalizowanie przeznaczonym i tam należy przedmioty te dostawić. Koniecznem jest, by posłaniec przyniosł z przygadami karteczkę zawierającą: nazwisko, miejsce zamieszkania i mieszkanie właściciela.

Wszystkie miary itd. mają być dokładnie oczyszczone i suche; Legalizatorzy otrzymali polecenie nieprzyjmowania nieoczyszczonych przyrządów.

Dostawianie przyrządów ma się odbyć w godzinach przedpołudniowych. Do wag muszą być dołączone przynależne do nich talerze lub szalki.

Opłaty za legalizowanie płaci się natychmiast, przed odebraniem legalizowanych przyrządów.

Wagi na bydło, wagi w gorzelniach, wogóle duże wagi dziesiętne o udźwigu 1000 kg., muszą być ponownie legalizowane na miejscu gdzie się znajdują; w tym celu należy, o ile możności zaraz po rozpoczęciu się dni legalizowania, zrobić odpowiedni wniosek w lokalu ponownego legalizowania i porozumieć się z Legalizatorem co do czasu legalizowania tych przyrządów. Wnioskodawcy są zobowiązani zabrać na czas potrzebne wzorce wymienionego lokalu.

Ponowne legalizowanie wag wozowych, odbywające się co trzy lata, musi być zgłoszone na piśmie we właściwym Urzędzie Miar. **Nie może ono zasadniczo odbywać się podczas dni na ponowne wzorcowanie przeznaczonych.**

W powiecie Koźmińskim odbędzie się legalizowanie w czasie od 23. sierpnia do 31 października 1922 r.

Każda gmina otrzyma jeszcze osobne obwieszczenie od właściwego legalizatora z wyznaczeniem dnia, w którym przyrządy miernicze przedłożyć należy.

Koźmin, dnia 29. grudnia 1921 r.

Starosta
Czarnecki.

Nr. 3. Z wszystkich stron dochodzą skargi właścicieli gospodarstw i obszarów dworskich na nieprzestrzeganie przez ludność przepisów przepisów ogniowych wskutek czego olbrzymia część naszego majątku narodowego wystawiona jest na pastwę płomieni. Szczególnie służba wzniеca bardzo często pożary paleniem w stodołach, stajniach, koło stogów i zabudowań a wszelkie przestrogi administracji i właściciela zbywa lekceważeniem i do nich stosować się nie chce; również dzieci i niedorostki, czy to niedopałkami papierosów, czy zapałkami, lekkomyślnie im pozostawionemi, powodują ogromne pożary, doprowadzając przez to ludność do nędzy i narażając instytucje ubezpieczeniowe na ogromne straty.

Właścicieli zabudowań większych, folwarcznych i obszarów dworskich wzywam do umieszczenia w odpowiednich miejscach napisów ostrzegawczych z podpisem urzędowym. Również winne być wszystkie przybory do gaszenia ognia w należytym stanie, zdatne każdego czasu do użytku.

Zwracam uwagę na przepisy po arowe z dnia 21. czerwca 1912 r. (Amtsblatt nr. 32) i polecam władzom policyjnym i Posterunkom Policji Państwowej, aby zważali na to, czy ludność powiatu tutejszego stosuje się do powyższych przepisów, które już dawno istnieją a zatem muszą być znane.

Niestosowanie się do nich należy surowo karać.
— L. dz. 284/21 S. O. I. —

Koźmin, dnia 29. grudnia 1921 r.

Starosta.
Czarnecki.

Nr. 4. **Dotyczy terminu składania opcji.**

Z dniem 10. stycznia 1922 r. upływa termin składania opcji na rzecz obywatelstwa polskiego lub niemieckiego według art. 91 Traktatu pokojowego z Niemcami i art. 4 Traktatu dodatkowego z Polską oraz zrzeczenia się dotychczasowej przynależności państwowej według art. 4 Traktatu z Polską.

Zwracam zatem ponownie uwagę interesowanym, którzy zamierzają zrobić użytek z upoważnienia przewidzianego w powyższych przepisach, iż po 10. stycznia 1922 r. oświadczenia opcyjne względnie zrzeczenia się dotychczasowej przynależności państwowej na obszarze Rzeczypospolitej nie będą przyjmowane.
— L. dz. 5491/21 St. —

Koźmin, dnia 29. grudnia 1921 r.

Starosta.
w zast. Andrzejczak
starszy Sekretarz powiatowy.

Nr. 5. **Dotyczy rozporządzeń weterynaryjno-policyjnych.**

Powołując się na obwieszczenie moje w Orędowniku pow. nr. 70 pozycja 614 dot. badań transportów kolejowych zwierząt domowych przez powiatowego lekarza weterynaryjnego, podaję do wiadomości, że wyżej wymienione rozporządzenie obejmuje także **drób.**

Transporty z drobiem z byłej dzielnicy pruskiej do innych dzielnic Polski itd. muszą byc zaopatrzone w świadectwo i dokumenty wymienione pod a i b § 1 wyżej cytowanego rozporządzenia weterynaryjno-policyjnego.
— L. dz. 6143/21 St. I. —

Koźmin, dnia 30. grudnia 1921 r.

Starosta.
w z. Andrzejczak.

Nr. 6. **Dotyczy kukurydzy**

Biuro Rozdziału Kukurydzy podaje do wiadomości, iż Ministerstwo w dniu 17. października 21. przystąpiło do regulowania należności, przypadającej producentom rolnym za niedostarczoną kukurydzę.

Zapłatę odszkodowania pieniężnego uskuteczniła Wielkopolska Izba Skarbowa na zlecenie Departamentu Aprowizacji (Biura Rozdziału Kukurydzy), przekazując odnośne kwoty na konta komisjonerów do instytucji bankowych i finansowych.

Dotąd Wielkopolska Izba Skarbowa otrzymała zlecenie na przekazanie następującym komisjonerom na terenie pow. Koźmińskiego:
1. Rolnik w Borku
2. Rolnik w Koźminie
3. Fa. Glabisz i Vogel w Koźminie.

Komisjonerzy po otrzymaniu należytości, winni niezwłocznie przystąpić do przeprowadzenia zapłaty należności z producentami rolnymi.
— L. dz. 1223/21 U. G. —

Koźmin, dnia 26. grudnia 1921 r.

Przewodniczący Wydziału Powiatowego.

Nr. 7. Koszta utrzymania w Krajowych zakładach psychjatrycznych ustanawia się od 1. stycznia 1922 na dobę i od osoby:

a) od osób z Województwa poznańskiego:

w I. klasie od osób ponad 14 lat	1800 mk.
niżej 14 lat	1500 mk.
w II. klasie od osób ponad 14 lat	1000 mk.
niżej14 lat	800 mk.
w III. klasie bez względu nawiek	500 mk.
od ubogich bez względu nawiek	450 mk.

b) Od osób z poza Województwa Poznańskiego:

w I. klasie od osób ponad 14 lat	3000 mk.
niżej 14 lat	2400 mk.

W wszystkich klasach oblicza się oddzielnie koszty za nadzwyczajne wydatkich, za lekarstwa, za opatrunki, za leczenie sposobem Roentgena i za odnośne oświetlenia.

Taryfa powyższa obowiązuje od 1. stycznia 1922 r. zastrzega się podwyższenie jej każdego czasu.

Poznań, dnia 16. grudnia 1921 r.

Starosta Krajowy.

Nr. 8. **Dodatkowy przydział cukru.**

Na mocy rozporządzenia Ministerstwa b. dzielnicy pruskiej Departmentu Przemysłu i Handlu z dnia 9. grudnia br. l. dz. 8—a— 28907/21, będą wydawane dodatkowe znaczki na cukier konsumcyjny-gwiazdkowy według normy zwykłego dwumiesięcznego przydziału i to po cenie 194,—mk. za funt. Termin zrealizowania znaczków wyznacza się do 15. stycznia 1922 r.
— L. dz. 1225/21 U. G. —

Koźmin, dnia 20. grudnia 1921 r.

Przewodniczący Wydziału Powiatowego.

Nr. 9. Na sołtysa gminy Trzebin został na czas od 10. listopada 21. do 9. listopada 27. gospodarz Józef Kowalczyk z Trzebina wybranym i zatwierdzonym.
— Nr. dz. 1704/21 W. P. —

Koźmin, dnia 19. grudnia 1921 r.

Przewodniczący Wydziału Powiatowego
Czarnecki.

Nr. 10. Powołując się na obwieszczenie moje z dnia 11. listopada 1920 r. (Orędownik nr. 91 poz. 508) zwracam ponownie uwagę na obowiązek donoszenia władzy policyjnej każdego wypadku cholery.

Donosić winni:
a) lekarz leczący,
b) głowa rodziny,
c) pielęgnujący chorego,
d) głowa domu, w którym wypadek wystąpił,
e) oglądacz zwłok.

Niedonoszenie będzie według punktu 1 § 35 ustawy pruskiej z dnia 18. sierpnia 1905 r. dot. zwalczenia chorób zakaźnych grzywną do 1500 mk. względnie więzieniem karane. — L. dz. 6116/21 St. I. —

Koźmin, dnia 27. grudnia 1921 r.

Starosta.
w z. Andrzejczak.

Nr. 11. Następujące osoby zamierzają z powiatu tutajszego wyprowadzić się na stałe do Niemiec.
1. Mühlnickel Edward, syn gospodarski z Gumienic wraz z żoną
2. Henryk Rahlmeier, osadnik z Wielkiego-Zalesia z familją
3. Gustaw Schmidt, oberzysta z Pogorzeli wraz z familją.

Osoby i urzędy mające jakiekolwiek pretensje do powyższych osób, zechcą się w przeciągu 6 dni zgłosić na tutajszem Starostwie pokój nr. 3.

Koźmin, dnia 2. stycznia 1922 r.

Starosta.
w z. Andrzejczak.

Obwieszczenia innych władz.

Nr. 12. Wakacje trwają do 9. stycznia włącznie.

Koźmin, dnia 19. grudnia 1921.

Inspektor szkolny.
Chojecki.

Dział nieurzędowy

Danina Państwowa!

Ostatni projekt o daninie państwowej żąda ściągnięcia daniny także od posiadanej gotówki (art. 3.)

Każdy więc, który posiada mk. 100 000 i więcej, będzie musiał płacić daninę. Projekt o daninie tej przewiduje ściągnięcie jej w taki sposób, że z góry uniemożliwia zeznania nieprawdziwe.

Natomiast zawiera art. 3. tego projektu jeden wyjątek, gdzie gotówka nie będzie podlegała daninie, a mianowicie ta gotówka, która znajduje się w instytucjach finansowych, jak w Kasach Oszczędności itp. Zatem złożywszy gotówkę Twą do **Miejskiej Kasy Oszczędności w Koźminie** jesteś wolny od obowiązku płacenia daniny od gotówki, a prócz tego płaci Tobie Kasa Oszczędności 3—5% za złożone w niej kapitały.

Przepis, zwalniający w tym wypadku posiadacza gotówki od daniny, ma to na celu, aby pieniądz skupił się w instytucjach finansowych w Kasach Oszczędności które lokowane w nich kapitały obracają na uprzemysłowienie krajowe, przyczyniają się więc do pomnożenia dóbr ekonomicznych Polski, a tem samem do podniesienia naszej waluty.

Cóż więc Tobie czynić należy?

Wybór łatwy!

Oddaj pieniądze Twe do Kasy Oszczędności, a będziesz nietylko wolny od płacenia daniny od gotówki, ale zyskasz procent za złożone kapitały. Pieniądze Twe przyczyniaję się do odbudowy gospodarki krajowej, a tem samem do naprawy naszej marki polskiej.

Komunikaty

Z poczty. Z rozp. Min. Poczt i Telegr. będą **w niedziele i uroczyste święta doręczane tylko:** telegramy, zgłoszenia do rozmów telefonicznych i paczki z zawartością ulegającą szybkiemu zepsuciu lub z żywemi zwierzętami.

W więzieniu przy sądzie powiatowym w Koźminie zasiaduje stale po kilkadziesiąt więźniów, pozbawionych strawy duchowej, ileże biblioteka więzienna posiada zaledwie trochę książek niemieckich, których jednak większość więźniów Polaków nie rozumie.

Wiadomo zaś, ile dobrego może sprawić dobra i pożyteczna książka polska.

Uczy na duchu podnosi i od popełniania karygodnych uczynków powstrzymuje.

Niejeden z więźniów tylko dlatego dopuścił się przestępstwa, iż nie miał możności przeczytać w swem życiu dobrej i pożytecznej książki.

Społeczeństwu zaż polskiemu powinno na tem zależeć, aby więzienia w Polsce były próżne, a więźniowie, których dotychczasowe ich wychowanie nie zdołało powstrzymać od popełnienia przestępstwa, by w przyszłości wychodząc z więzienia, stali się dobrymi i pożytecznymi członkami społeczeństwa polskiego i więcej w swem życiu karygodnych czynów nie popełniali.

Streszczając się: **Przełożeństwo więzienia** przy sądzie powiatowym w Koźminie **zwraca się** w Nowym Roku 1922 do społeczeństwa polskiego Koźmina i powiatu **z prośbą** uprzejmą **o łaskawe ofiarowywanie przeczytanych** już i zbędnych tem samem **książek polskich na rzecz biblioteki dla więzniow,** przyczem książki te składać należy wprost u sędziego p. Malinowskiego w sądzie powiatowym.

Wykaz ofiarodawców ogłosi się w Orędowniku.

Koźmin, dnia 24. grudnia 1921.

Przełożony więzienia w Koźminie
Malinowski.

Wiadomości pozamiejscowe

Miljonówka. Warszawa, 31. 12. (Pat.) W dzisiejszem ciągnieniu „Miljonówki" wygrał numer 4242,759.

— Środa. (Niebywałe rozwydrzenie.) Donoszą nam, że w Czarnotkach pod Zaniemyślem, kłóciło się ze sobą dwóch gospodarzy: galicjak i miejscowy rodem. W kłótni owej sąsiedzi wzięli podobno czynny udział: mianowicie bojówka z kilkudziesięciu ludzi złożonamiała napaść w nocy na dom owego gospodarza poznańczyka, wytłuc mu szyby i niepokoić w różny sposób. Gdy sołtys miejscowy, p. Stępniak, oddalił się od wsi na krótki czas, te same żywioły burzliwe, zwołały ponoś więc do szkoły miejscowej. P. Stępniak, powróciwszy, wezwał żandarmerją, która wiec rozwiązała natychmiast, jako zwołany nieprawnie, bez zawiadomienia władz, a inicjatorów jego chciała nawet aresztować, od czego uratowało ich wstawiennictwo p. Stępniaka.

Ponieważ w pogłoskach tych wzmiankowanem jest również nazwisko nauczyciela z Czarnotek, prosimy go więc, by zechciał nam udzielić wyjaśnień. Sprawą tą zainteresować się też winno kuratorjum szkolne.

Poznań. P. K. K. P. była onegdaj literalnie oblężona przez tłumy, spieszące z wymianą wycofanych z obiegu not bankowych. Przeważali gospodarze ze wsi, którzy pełne wory mniejsze i większe przynieśli, przeważnie tysiącmarkówek. Z tych ostatnich ogromny procent przedziurawiono, jako fałszywe, co wywołało ogromną konsternację wśród włościan i oduczy ich może pokątnej sprzedaży żydom, którzy płacą wysokie ceny — fałszywemi, bezwartościowemi papierami.

Pewnej dziewczynie, która przybyła z Duisburga by udać się w dalszą drogą do Bydgoszczy, skradziono na tutejszym dworcu kosz z garderobą i bielizną wartości około 100 000 marek. Złodziej uszedł ze zdobyczą nie spostrzeżony przez nikogo.

Wynik wyborów do Rady Miejskiej w Bydgoszczy.

I. Lista „Dr. Biziel"	29 mandatów
II. Lista N. P. R.	16 mandatów
III. Lista Niemcy	11 mandatów
IV. Lista socjaliści	4 mandaty
	ogółem 60 radnych.